

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van
college van burgemeester en wethouders

Vergadering van
26 april 2021

Kenmerk
Z/21/012081 / D/21/015044

Portefeuillehouder
Tymon de Weger

Portefeuille
Afval en Reiniging

Opsteller
Trommelen, Peter

Onderwerp
Beantwoording Schriftelijke vragen art. 42 RvO van WeDo inzake Verloedering wijken en buitenterreinen door afvaldump

Beantwoording van de vragen

Bijna dagelijks wordt in de wijk rondom de Anton Mauvestraat en Tournoyveld vuil gedumpt. Ook komt dit regelmatig voor op buitenterreinen zoals in de bermen nabij H2O Harmelen. Vanuit de samenleving worden als redenen voor de dumpingen genoemd dat mensen daarmee een extra registratie (naheffing) op de afvalpas trachten te ontwijken, men geen vervoer heeft naar de milieustraat of omdat de kosten voor vuilophaal door de gemeente niet opgehoest kunnen worden. Een slechte fysieke bereikbaarheid van de milieustraat wordt ook genoemd nu Woerden op de schop ligt. Ook een onvriendelijke bejegening bij de milieustraat zou een hobbel zijn volgens sommigen.

De gemeente biedt de inwoners de mogelijkheid om 'kosteloos' een aantal keren per jaar grofvuil naar de milieustraat te brengen, maar inwoners die daartoe geen mogelijkheid hebben (om wat voor reden dan ook) betalen 25 euro per keer om het grofvuil in de wijk op te laten halen door de gemeente. Dit kan een fors bedrag zijn voor de gemiddelde huishoudportemonnee en voor de minder draagkrachtigen is het extra moeilijk. Daarbij komt dat in de praktijk het grofvuil dat wordt opgehaald vanaf de avond ervoor tot achter in de middag aan de weg kan staan en door anderen vervolgens dankbaar gebruik van de situatie kan worden gemaakt om vuil (gratis) erbij te dumpen.

Verloedering van de buurt en woonomgeving door vuildumpingen kan negatieve effecten hebben op het welbevinden van mensen en kan leiden tot extra druk op zorg, welzijn en GGZ. Gemeentelijk beleid dat de verloedering niet adequaat tegengaat kan tevens de cohesie in de wijk drukken.

Ik heb de volgende vragen aan het college:

1. Wat ligt er volgens het college ten grondslag aan het gedrag van de inwoners die vuil in hun eigen of een andere wijk of in het buitengebied dumpen?

Er is een verschil tussen het dumpen (bijplaatsen, bijv. naast verzamelcontainers) van afval in bebouwd gebied en het dumpen van afval buiten de bebouwde kom. Bijplaatsingen treffen wij veelal bij de verzamelcontainers aan. Zonder de veroorzakers te kunnen achterhalen is het moeilijk om de ware beweegredenen te kunnen achterhalen. Uit onderzoek blijkt dat er meerdere oorzaken kunnen zijn waarom mensen afval bijplaatsen of dumpen. Oorzaken die vaak lokaal- of zelfs op individueel niveau om maatwerk vragen. Redenen die ten grondslag liggen aan dit ongewenste gedrag kunnen zijn:

- Volggedrag, een ander doet het ook dus ik ook;
- Storing van een verzamelcontainer. Dit kan een technische storing zijn, maar ook een verstopping doordat iemand er te grote stukken afval in gepropt heeft;

- Een volle container
- Aversie tegen de overheid/gemeente op basis van eerdere ervaring of vooroordelen, waardoor het als tegenactie bijgeplaatst of gedumpt wordt. Deze aversie kan op een heel ander gebied liggen dan de afvalinzameling;
- Psychologische problemen of financiële zorgen. Uit onderzoek is gebleken dat deze mensen bezig zijn met overleven en niet met afval inzameling of afval scheiden. Ook zorgen om het heersende Covid-19 virus vallen hier onder en kunnen een oorzaak zijn;
- De Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn om informatie over afvalinzameling te kunnen begrijpen;
- Afvaltoerisme waarbij inwoners van omliggende gemeenten afval bijplaatsen of in het buitengebied dumpen. Dit kan het gevolg zijn van beleidswijzigingen bij omliggende gemeenten.

2. Inwoners vinden het niet acceptabel dat bijna dagelijks afval ligt in de wijken en buitenomgeving:

- Welke meetlat hanteert de gemeente als het gaat om verloedering door afvaldump?

De Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018 van het CROW. Deze kwaliteitscatalogus gebruiken wij voor alle objecten in de openbare ruimte.

3. Bent u van mening dat het huidige gemeentebestuur werkt in die mate dat vuildumping in de wijken en buitenterreinen ermee adequaat voorkomen wordt?

Nee, wij faciliteren en informeren onze inwoners over het aanbieden van hun afval. Het bijplaatsen van afval heeft naar onze mening ook te maken met gedrag van inwoners en hun betrokkenheid bij hun leefomgeving. Met name het laatste jaar zien wij een toename van bijplaatsingen, waarvan ook een deel van de oorzaak terug te leiden is naar de beperkingen die mensen opgelegd worden en onzekerheden rond het heersende Covid-19 virus. Ook andere gemeenten hebben hier last van.

Voor wat betreft dumping in het buitengebied zien wij geen toename. Veel van het gedumpte afval in buitengebieden kan gratis naar de milieustraat gebracht worden. Wij vermoeden daarom dat veel van deze dumpingen gedaan worden door inwoners van buiten de gemeente. In onze raadsinformatiebrief van 2 juni 2020 (20R.00576) over dumpen bouw- en sloopafval zijn wij hier al op ingegaan.

Wij stimuleren onze inwoners een melding te doen, waarna onze servicewagen het afval komt ophalen.

4. Wat is volgens het college nodig om het afvaldumpprobleem binnen en buiten de wijken adequaat aan te pakken:

Als wij bijplaatsen en dumpingen 100% willen voorkomen dan zal de 'pakkans' vergroot moeten worden zodat overtreders gewaarschuwd en/of beboet kunnen worden. Om dit binnen de bebouwde kom adequaat uit te kunnen voeren, moet u denken aan de inzet van drie fulltime handhavers voor milieu. Om dumping in het buitengebied adequaat aan te kunnen pakken zijn nog eens drie extra fulltime handhavers nodig.

- Wat zijn de kosten daarvan voor gemeente en inwoners?

Bij de inzet van zes fulltime handhavers moet u denken aan ca. € 270.000/jaar, zonder de eventuele inkomsten die uit de opgelegde boetes gegenereerd wordt. Deze kosten worden in de Afvalstoffenheffing doorbelast en leiden tot een verwachte verhoging deze heffing van 4 tot 5%.

Deze kosten vinden wij voornamelijk te hoog in relatie tot het te bereiken resultaat.

5. De illegale vuildumping in wijk en buitenterreinen dienen alsnog door de gemeente te worden opgehaald (al dan niet door klachten van omwonenden) en vernietigd.

- Wat zijn de (extra) kosten daarvan per jaar?

€ 120.000 tot € 150.000 per jaar.

- Worden deze kosten via de algemene afvalheffing doorberekend aan alle inwoners of anderszins?

Ja, alle afval gerelateerde kosten brengen wij via de Afvalstoffenheffing bij onze inwoners in rekening. Dit is bij wet geregeld.

6. De ophaalkosten a 25 euro komen voor rekening van de inwoner die het vuil heeft aangemeld voor ophaal. Het kan een ontmoedigende factor zijn als anderen vervolgens hun vuil er 'gratis' bijgooien.

- Wat is de visie en het beleid van het college hierop?

De aanbieder van het grof vuil waar u op doelt, blijft verantwoordelijk voor hetgeen hij/zij aanbiedt tot het moment dat wij het als gemeente opladen. Tot dat moment moet de aanbieder er voor waken dat derden er zonder zijn/haar toestemming afval bijgooien.

7. Kunt u de raad inzicht geven in de kosten voor de gemeente indien inwoners (bijv.) 1x per maand gratis hun grofvuil en (chemisch) afval kunnen aanbieden in de wijk?

Nee, wij hebben daar geen onderzoek naar gedaan omdat wij nut en noodzaak hiervan niet inzien. 75% van onze inwoners moet gemiddeld 2 kilometer rijden naar de milieustraat. De rijafstand van de verste buitenkern (Harmelen) tot de milieustraat bedraagt minder dan tien kilometer. Wij vinden dit een acceptabele afstand, mede gelet op het feit dat een huishouden gemiddeld minder dan drie keer per jaar de milieustraat bezoekt.

Bij de milieustraat zamelen wij 23 afvalstromen in waarvan 7 afvalstromen betaalstromen zijn. Het risico is te groot dat inwoners ook andere afvalstromen aanbieden dan grof (huishoudelijk) afval en kca, die niet ingenomen kunnen worden en alsnog bij de locatie of elders gedumpt worden. Daarnaast zouden wij nog nascheiding moeten uitvoeren op het aangeboden grof (huishoudelijk) afval, omdat dit via een andere afvalstroom goedkoper verwerkt kan worden.

8. Is er gemeentelijk beleid voor laagdrempelige sjuwhulp via buurt- en vrijwilligerswerk dat kan helpen 'gratis' afvaldumpingen tegen te gaan?

Nee.

9. Bent u eventueel bereid om middels (bijvoorbeeld) een halfjaar durende pilot te onderzoeken (in een of meerdere wijken) of de maatregelen onder vraag 7 en 8 (al dan niet gecombineerd) een positief effect hebben op het voorkomen van afvaldump in de wijken?

Nee, om de bij vraag 7 genoemde reden.

10. Voor een effectief Diftar-systeem is noodzakelijk dat inwoners erachter staan en begrip hebben voor de werkwijze van inzameling: • Heeft u inzicht in de mate waarin dit Diftar-systeem wordt begrepen en inhoudelijk gedragen door inwoners?

• Is u bekend of en in welke mate in Woerden door het Diftar-systeem 'bewustwording' is bereikt inzake afval- en milieuvervuiling in relatie tot het eigen handelen in de consumptiemaatschappij?

Ja, als wij het coronajaar 2020 buitenbeschouwing laten zien we een afname van de hoeveelheid restafval en een toename van de ingezamelde hoeveelheid herbruikbare stoffen t.o.v. voordat wij dit systeem invoerden.

Ook zien wij toename van het aantal zwerfvuilambassadeurs (inmiddels 168) die betrokken zijn bij hun leefomgeving en actief de handen uit de mouwen steken om deze schoon te houden.

Wij hebben geen zicht op het handelen in de consumptiemaatschappij, wat wij wel zien is dat na de invoering van 'Het nieuwe inzamelen' de gemiddelde hoeveelheid afval die onze inwoners aanbieden gedaald is van 485 kg/inw. naar 430 kg/inw. Maar er zijn ook andere factoren die invloed op hebben op het dalen van de gemiddelde hoeveelheid afval per inwoner, zoals de maatregelen die wij getroffen hebben om het aanbieden bouw- en sloofafval van bedrijven tegen te gaan. Of de digitalisering die er toe leidt dat de hoeveelheid oud papier dat wij inzamelen langzaam afneemt.

• Is er een verschil zichtbaar per wijk of kern?

Ja, er is zelfs verschil op buurtniveau. Daarnaast is er verschil tussen hoog- en laagbouw. Er is zelfs verschil tussen de verschillende hoogbouwcomplexen.

• Zo ja, wat is uw verklaring daarvoor en voert u daar gericht beleid op?

De reden waarom dat gebeurt kan erg divers zijn (zie antwoord vraag 1) en kan per situatie om een andere aanpak vragen.

Ons beleid is er op gericht om het afval zo snel mogelijk af te voeren. Zien wij excessen ontstaan dat zoeken wij actief fysiek contact met de buurt, vaak door met statafels en koffie bij de locatie te gaan staan en het gesprek met bewoners aan te gaan. Vanwege de beperkende maatregelen rond Covid-19 liggen deze maatregelen nu al een jaar stil.

Inmiddels zijn wij begonnen met het werven van een handhaver/boa voor een pilot om toezicht uit te oefenen en verbaliserend op te kunnen treden bij overtredingen zoals bijplaatsing of dumping van afval.

11. Hoe effectief is het gedifferentieerd vuil ophalen in de gemeente Woerden:

- In welke mate is het afval dat via de containers wordt ingezameld vervuild met vuil dat feitelijk bij de milieustraat ingeleverd zou moeten worden?

Uit sorteeranalyses blijkt dat van het restafval dat wij met minicontainers inzamelen is 26% daadwerkelijk restafval. Het restant (74%) is afval dat hergebruikt kan worden. Het overgrote deel (63%) is GFT, PMD, textiel, oud papier en glas. Dit zijn afvalstromen die wij faciliteren om aan huis in te zamelen (GFT, PMD en oud papier) of bij een wijk verzamelvoorziening (PMD, textiel, oud papier en glas) aangeboden kan worden. 11% van wat wij aantreffen zijn kleine hoeveelheden van afvalstromen die alleen bij de milieustraat aangeboden kunnen worden, zoals kca, apparaten, hout, metaal en puin.

Bij de verzamelcontainers voor restafval is 23% van het aangeboden afval daadwerkelijk restafval. van het resterende afval bestaat 78% uit afval dat aan huis opgehaald wordt of bij wijk verzamelvoorziening aangeboden kan worden. 5% van het in de verzamelcontainers aangeboden afval kan alleen bij de milieustraat aangeboden worden.

Oneigenlijke stoffen zoals asbest wordt niet aangetroffen en de hoeveelheid kca is minder dan 0,1%

- Hoeveel procent van het aangeboden plastic in Woerden wordt daadwerkelijk gerecycled?

Deze vraag is niet te beantwoorden. Wij voeren het ingezamelde PMD af naar een overslaglocatie. Bij deze overslaglocatie wordt ook PMD van andere gemeenten gebracht om vervolgens per schip naar een sorteerinstallatie in het Botlekgebied gebracht te worden. Bij deze sorteerinstallatie komt ook PMD van andere overslaglocaties, waarbij dat de kwaliteit van het bij de sorteerinstallatie aangeboden PMD sterk kan fluctueren. Het PMD uit onze gemeente, dat een minder dan gemiddelde vervuilinggraad kent, raakt dus zodanig vermengd dat het niet meer te traceren is.

Uit sorteeranalyse blijkt dat 84,6% van het PMD dat wij inzamelen uit zuiver herbruikbaar PMD bestaat dat voor recycling geschikt is. 60% van het PMD bestaat uit herbruikbaar plastic en 24,6% zijn drankkartons of metalen. Of deze hoeveelheid daadwerkelijk gerecycled wordt kunnen wij, nog de AVU controleren.

Aanvullend op deze vraag attenderen wij u erop dat het inzamelen van kunststof, volgens het Besluit gescheiden inzamelen huishoudelijke afvalstoffen een wettelijke verplichting is voor de gemeente. Daarnaast ligt, doordat wij in april 2020 overgegaan zijn naar de Ketenovereenkomst Verpakkingen, de verantwoordelijkheid voor het recyclen van verpakkingsmaterialen (zoals het plastic uit het PMD) ligt bij de verpakkingsindustrie en niet bij de gemeente. Vanuit de Europese Unie en daarop volgende de Rijksoverheid worden hier sturende wet- en regelgeving ingevoerd om dit hergebruik te stimuleren.

- Hoeveel procent van het vuil uit de gele PMD-zakken en vuilcontainers hoort er niet in thuis?

Uit sorteeranalyse blijkt dat 15,4% van het aangeboden PMD stoffen zijn die er niet in thuis horen. 14,1% zijn stoffen zoals kca, hout, textiel, volle verpakkingen, etc., 1,3% plastic en/of metalen dat geen verpakkingsmateriaal is.

12. Komt u dit jaar nog met een voorstel aan de raad dat de afvaldump in wijken en buitenterreinen adequater aanpakt dan thans het geval is, de verloedering effectief stopt en tevens financiële gelijkwaardigheid goed borgt?

Nee, maar wij zijn wel van mening dat maatregelen hieromtrent onderdeel kunnen zijn van een nieuw grondstoffenbeleidsplan in de vorm van een structurele inzet van één of meerdere handhavers.

Bijlagen

Vragen reglement van orde: D/21/015039

Schriftelijke vragen - Verloedering wijken en buitenterreinen door afvaldump

Woerden 30 maart 2021

Geacht college,

Bijna dagelijks wordt in de wijk rondom de Anton Mauvestraat en Tournoyveld vuil gedumpt. Ook komt dit regelmatig voor op buitenterreinen zoals in de bermen nabij H2O Harmelen. Vanuit de samenleving worden als redenen voor de dumpingen genoemd dat mensen daarmee een extra registratie (naheffing) op de afvalpas trachten te ontwijken, men geen vervoer heeft naar de milieustraat of omdat de kosten voor vuilophaal door de gemeente niet opgehoest kunnen worden. Een slechte fysieke bereikbaarheid van de milieustraat wordt ook genoemd nu Woerden op de schop ligt. Ook een onvriendelijke bejegening bij de milieustraat zou een hobbel zijn volgens sommigen.

De gemeente biedt de inwoners de mogelijkheid om 'kosteloos' een aantal keren per jaar grofvuil naar de milieustraat te brengen, maar inwoners die daartoe geen mogelijkheid hebben (om wat voor reden dan ook) betalen 25 euro per keer om het grofvuil in de wijk op te laten halen door de gemeente. Dit kan een fors bedrag zijn voor de gemiddelde huishoudportemonnee en voor de minder draagkrachtigen is het extra moeilijk. Daarbij komt dat in de praktijk het grofvuil dat wordt opgehaald vanaf de avond ervoor tot achter in de middag aan de weg kan staan en door anderen vervolgens dankbaar gebruik van de situatie kan worden gemaakt om vuil (gratis) erbij te dumpen.

Verloedering van de buurt en woonomgeving door vuildumpingen kan negatieve effecten hebben op het welbevinden van mensen en kan leiden tot extra druk op zorg, welzijn en GGZ. Gemeentelijk beleid dat de verloedering niet adequaat tegengaat kan tevens de cohesie in de wijk drukken.

Ik heb de volgende vragen aan het college:

1. Wat ligt er volgens het college ten grondslag aan het gedrag van de inwoners die vuil in hun eigen of een andere wijk of in het buitengebied dumpen?
2. Inwoners vinden het niet acceptabel dat bijna dagelijks afval ligt in de wijken en buitenomgeving:
 - Welke meetlat hanteert de gemeente als het gaat om verloedering door afvaldump?
3. Bent u van mening dat het huidige gemeentebestuur werkt in die mate dat vuildumping in de wijken en buitenterreinen ermee adequaat voorkomen wordt?
4. Wat is volgens het college nodig om het afvaldumpprobleem binnen en buiten de wijken adequaat aan te pakken:
 - Wat zijn de kosten daarvan voor gemeente en inwoners?
5. De illegale vuildumpingen in wijk en buitenterreinen dienen alsnog door de gemeente te worden opgehaald (al dan niet door klachten van omwonenden) en vernietigd.
 - Wat zijn de (extra) kosten daarvan per jaar?
 - Worden deze kosten via de algemene afvalheffing doorberekend aan alle inwoners of anderszins?
6. De ophaalkosten a 25 euro komen voor rekening van de inwoner die het vuil heeft aangemeld voor ophaal. Het kan een ontmoedigende factor zijn als anderen vervolgens hun vuil er 'gratis' bijgooien.

- Wat is de visie en het beleid van het college hierop?
7. Kunt u de raad inzicht geven in de kosten voor de gemeente indien inwoners (bijv.) 1x per maand gratis hun grofvuil en (chemisch) afval kunnen aanbieden in de wijk?
 8. Is er gemeentelijk beleid voor laagdrempelige sjuwhulp via buurt- en vrijwilligerswerk dat kan helpen 'gratis' afvaldumpingen tegen te gaan?
 9. Bent u eventueel bereid om middels (bijvoorbeeld) een halfjaar durende pilot te onderzoeken (in een of meerdere wijken) of de maatregelen onder vraag 7 en 8 (al dan niet gecombineerd) een positief effect hebben op het voorkomen van afvaldump in de wijken?
 10. Voor een effectief Diftar-systeem is noodzakelijk dat inwoners erachter staan en begrip hebben voor de werkwijze van inzameling:
 - Heeft u inzicht in de mate waarin dit Diftar-systeem wordt begrepen en inhoudelijk gedragen door inwoners?
 - Is u bekend of en in welke mate in Woerden door het Diftar-systeem 'bewustwording' is bereikt inzake afval- en milieuvervuiling in relatie tot het eigen handelen in de consumptiemaatschappij?
 - Is er een verschil zichtbaar per wijk of kern?
 - Zo ja, wat is uw verklaring daarvoor en voert u daar gericht beleid op?
 11. Hoe effectief is het gedifferentieerd vuil ophalen in de gemeente Woerden:
 - In welke mate is het afval dat via de containers wordt ingezameld vervuild met vuil dat feitelijk bij de milieustraat ingeleverd zou moeten worden?
 - Hoeveel procent van het aangeboden plastic in Woerden wordt daadwerkelijk gerecycled?
 - Hoeveel procent van het vuil uit de gele PMD-zakken en vuilcontainers hoort er niet in thuis?
 12. Komt u dit jaar nog met een voorstel aan de raad dat de afvaldump in wijken en buitenterreinen adequater aanpakt dan thans het geval is, de verloedering effectief stopt en tevens financiële gelijkwaardigheid goed borgt?

Wilma de Mooij, WeDo politiek